

Katica Barbarić, u mirovini,
istražuje etnološku baštinu Vinodola, Grižane

DIČJE BROJILICE I STARE IZREKE GRIŠKO-BELGRADSKOG KRAJA

Dičje brojilice

TANCAJ TANCAJ ČRNI KOS

Tancaj, tancaj črni kos
neću, neću zač san bos,
zabodi mu vrit nos.
Neka tanca (moja žena) Ančica
ona ima čizmice (do kolena).

Ako nećeš tancati
mi ćemo te potirati.
Nemojte me potirati
ja ću slušati sih vas,
pivat ću i tancati
i vas sih veseliti.

HOPA SA

Hopa sa, hopa sa
još mi nisi do pasa,
kad mi budeš do ramena
onda ćeš bit moja žena.

Široko je ličko polje
kadi vuk janje kolje
Niki ga se ne boji
starog vuka zavavik.

LIPA MARA

Lipa Mara poljen gre.
Ča će reć, kamo gre?
Suzi spušća i piva
išće svoga dragoga
kon je od srca otpala.
Drugun gre i ljubi
a za Maru ne mari.

GRLICA

Grlica je proso brala
k njoj dolazi druga Grle.
Daj mi Grle jedno zrno
ne dan bome ni jednoga,
triba brati a ne spati
i okolo skakutati.

(Dičja uspavanka)

Tana na, tana na
i svilena marama
u marami cukara
i malomu večera.

(Za Jurjevu)

Ja se vožen ja letin
kada paden pametin.
Ja se vožen gonbuljan
sako leto na Vazan
na Jurjevu po cel dan.

(Dičja molitva za poč spat)

Gremo spat Boga zvat
i Mariju milovat.
Marija je Božja mat
gremo Bože skupa spat,
sa sin koron Anđelskin
i sa sinon nebeskin.
Amen.

(Brojilice za Veliki tjedan pred Vazan - Uskrs)

pondiljak – dobar dan
utorak – varav dan
sreda – sveta sredica
četrtak – sveta spela

petak – se niš ne dela
subotu – se kruh peče
nedilja – se kruhon k maši teče

(Kazivala Mica Karlić)

Stare izreke

Va Zborniku br. 12 na str. 299. pod naslovon *Stare izreke i poruke Griško-belgradskog kraja* napisala san jedan rukovet izrek naših ljudi ke su obilježavale poruke, pogrde, pouke i ismijavale se ča ni dobro i ne valja. Moglo bi se reć da toj rukoveti teškoj nač kraj, pa ću i va ovon Zborniku pokušat nastavtin narodnin blagon ko se ne bi smelo zaboravit.

Niš ne reci – niš ni. (*Nema riči - nema niš.*)

Ki ča mi?

Gren ti ja i niš. (*I den ja i onaj na kog se ne moreš pouzdat.*)

Prit će jedan dan, ako ne prije.

Vridan je ko črv va kamiku.

Neka gre se va Božje ruki, pa kako Bog da.

Puni su oholosti, ali će i njin prit črni petak.

Hodi z milin Bogon, ča dalje od mene.

Prekriži se od njih, nemoj z Vrazi črišnje jist.

Tu smo kadi smo, gori visoko, doli trdo.

Pun je riči ko šipak koščić.

Sačuvaj nas Bože od njega, simi masti je namazan.

Ne poštuju oca ni mater, kamo te nas, tuju tujinu.

Požuri se, daj petan vetra.

Ma, (on) misli samo za se, na se i poda se.

Ćeš dobro – nećeš, ćeš zlo – obimi rukami. (*Neće dobro nego zlo.*)

Neće jedna neg čemu navadna. (*Neće nego po svom.*)

Vuk dlaku minja ali ćud nikada.

Ne pojida se, pusti, neće past dalje natal. (*Neće past dalje od poda.*)

Saka rit pride na šekret.

Divani na kule, na vile koda j navijen.
Sav je zmotan, gljedaj ostavil je kapu, dobro da ni i glavu.
Niš mi ne moreš, moreš mi samo vrit pihat.
Ča se ji i gori nikad dosti ni.
Poredan je koda j vragu s torbi utekal.
Ah, saćura, se spićuje do devet soli. (*Znatiželjko ispićuje do devetog kolena.*)
Molin te dite moje, nemoj nikad lagat, zač se reče, ki laže ta i krade.
Ne sikiraj se, triba malo i užit zač za sto let ni kosti ni mesa.
Čovik snuje, a Bog određuje.
Hodi milin Bogon ča dalje od mene, niš ti ne verujen.
Rekal mu ili mučal sejedno ne sluša.
Nis ja Mata Lolo da ćete se s namun rugat.
Saka bena ima svoje veselje.
Se će va svoje vrime prit na mesto kamo spada.
Bolje bit radac nego jadac. (*Bolje delat nego bit siromah.*)
Teškoj dugo čekat, zač se časkon projde pa i nada.
Se j tu nigdi. - Ali kadi? - Išći pa ćeš nać!
Ča projde po dobu neće po zlu.
Zlo ne triba zvat, ono samo pride.
Sagdi ga je, sagdi se omina ko prdac. (*Sagdi se pojavi.*)
Pride protuleti, a va kući niš nimaju, ni za miša otrovat.
Komu reku driskonja, zavavik je driskonja.
Lahkoj va vetar divanit, ali za sakamo poč triba soldi.
Triba se va životu dobro vrtit, ljubav postane život, a život s nami teče.
Ki va vetar piša pocuran ostane.

Ki dicun spi popisan se stane.

Muči, dobar si dok god mrdaš nožnin palcen.

Veže kotac ko otac.

Daj pridi malo k nan. - Kako nen, baš me briga. (*Neću, baš me briga.*)

Ni glada, zač je od vele do male maše na sakon kantunu paše.
(*Od proljeća do zimi rodilo je sega.*)

Samo se ti nadaš da te ti vratit, dobit ćeš rog za sviću.

Teško njemu ki na drugoga spade.

Kako pravo, tako - zdravo. Bog vidi pa neka odluči.

A ča će kad mu je vince slatko, a grlce glatko.

Zgljedaš ko da ne vidiš slane vodi. (*Zgljeda slabo.*)

Kamo k vragu buljiš? Ča ne vidiš kuda greš? Ne pobiraj zjaki!

Evo zami sobun, zlu ne tribalo.

Naučit ćeš živit kad budeš oprćen sral.

On puno zibira, pa će mu bit: Vel, vel pa na drek sel. (*Izbira, a niš ne izbere.*)

To je bilo forent osme. (*Zdavni.*)

Okolo kere pa na mala vrata van.

Daj se malo movi, ča si se zasela. (*Pokreni se.*)

Svite mu (joj) se uše od slabosti.

Kamo svragu si pošal? (*Kamo kvragu si pošal?*)

Po Boštriću je to načinil. (*Po Bogu je to načinil.*)

Jiste, jiste gospodije. – Jedem, jedem! – Ma, drek jiste! (*Ma, malo jedete.*)

Saki za se, Bog za sih.

Čovik snuje, a Bog određuje.

Zlin zlo, bez zla još gore.

Biž od njega, ukral bi na križu.

Ne klati se po noči, zač saka noč ima svojo moč.

Evo ti rogi. *(Kaže se onome za kog se misli da je zločest i da ti može nauditi.)*

Treba se maknut blagu s puta, zač i ono ima svoj put.

Ni još zla, ali će prit kad črna traka obavije svit.

(Kad asfalt prođe oko zemaljske kugle.)

Bog pravicu, vrag krivicu.

Bog nas oslobodi kugi, glada, rata i zla čovika.

Ki laže ta i krade.

Moremo divanit ča ćemo, ali bit će onako kako nan Bog da.

Pusti ga, jadan je, siguro je sastal zmiju na putu.

Biž ća od nje, strelice joj z očiju gredu.

Kad sastaneš štrigu¹ pluni i pokaži joj rogi.

Ne mora se vavik reć kamo se gre, zač je sakakovih ljudi,
pa more zlo prit prije nego ti.

Prošal je zavavik i stavil žlicu na policu.

Ne srljaj pred rudu, zač će te vrag zet prije dobi.

Ponašas se ko ki ne voli živit, od hantobije² ćeš vrat zlomit.

Ki z vragon črišnje ji repi mu ostaju.

Jako je dobar, ko da je vragu z torbi utekal.

Gredu na put, nemoj jin proć priko puta.

Neće nan delo poč po srići, sastali smo ženu s praznun brentun.

¹ štriga – vještica

² hantobija – zločestoća